

SAILBURUA
LA CONSEJERA**AGINDUA, 2019KO ABENDUAREN 12KOA, LAN ETA JUSTIZIA SAILBURUARENA, GIPUZKOAKO ERAIKINEN ETA LOKALEN GARBIKETA SEKTOREAN EMATEN DEN GIZARTEKO OINARRIZKO ZERBITZUA BERMATZEN DUENA 2019KO ABENDUAREN 17RAKO DEITUTAKO GREBAN**

ELA erakunde sindikalaren ordezkariak greba bat deitu du Gipuzkoako eraikinen eta lokalen garbiketa-sektorean. Greba, lanaldi osokoa, abenduaren 17an izango da. Hauxe da deialdiaren helburua: «benetako negoziazio kolektiboa eskatzea eta patronalaren jarreraren aurrean protesta egitea».

Espainiako Konstituzioaren 28.2 artikulua greba-eskubidea aitortzen die langileei euren interesak defenda ditzaten, horixe baita egungo zuzenbide-estatu sozial eta demokratikoak oinarri dituen funtsezko eskubideetako bat. Konstituzioak, beraz, berdin babesten du greba-eskubidea eta beste zenbait eskubide garrantzitsu, hala nola bizia, osotasun fisikoa eta osasuna, besteak beste —15. eta 43. artikulua—; hain zuzen, Konstituzioak bete-betean babesten ditu, bai eskubide horiek guztiak, baita greba egiteko eskubidea ere. Hori dela-eta, deitutako greba hori egiteak oinarrizko beste eskubide batzuei dagokienez izan ditzakeen ondorioak aztertu behar dira nahitaez.

Beraz, greba egiteko eskubidea baliatzeak talka egin dezakeenez herritarren gainerako funtsezko eskubideekin, eta Konstituzioaren 28. eta 37. artikuluetan xedatuta dagoenaren arabera, nahitaezkoa da neurri egokiak ematea Erkidegoarentzako ezinbesteko zerbitzuak bete daitezen, auzitan dauden eskubideetako bat bera ere edukirik gabe gera ez dadin.

Hala ere, aurreko premisa gorabehera, begien bistakoa da ezen, funtsezko eskubideak mugatzen dituen edozein neurri konstituzionala izan dadin, proportzionaltasunaren printzipioa zorroztasunez aplikatuz hartu behar dela, eta horretarako hiru baldintza bete behar ditu neurri horrek: neurria aplikatuz proposatutako helburua lortu ahal izatea, hots, «egokitasun-judizioa» deritzona; egitatea aztertuta, ondorioztatu izana ez dagoela neurri apalagoren bat helburu hori eraginkortasun berarekin lortzeko, hau da, «beharrizan-judizioa» deritzona; eta, azkenik, neurria edo konponbidea orekatua edo neurtua izatea, haren aplikazioaren ondorioz guztion intereserako onura edo abantaila gehiago eragiten direlako auzian dauden beste ondasun edo balioetarako eragiten diren kalteak baino, hau da, «proportzionaltasun-judizioa, zehazki ulertuta». Konstituzio Auzitegiak zenbait alditan adierazi du haren iritzia gai horren inguruan, honako epai hauen bitartez, besteak beste: 122/1990, 123/1990, 8/1992, eta 126/2003.

Erabaki horietatik ondorioztatu behar dugu erkidegoaren oinarrizko zerbitzuak emango direla ziurtatzeak mugatu egiten duela grebarako eskubidea baliatzeko aukera, eta horretarako nahitaezkoa dela interes desberdinak kontuan hartuta zuhurtasunez jokatzea. Hori guztia dela-eta, ziurtatzeak berme gisa balio behar du, eskubide kontrajarrien ezinbesteko koordinaziotik abiatuta; betiere ulertuta grebalarien eskubidea mugatu beharko dela, –etsi, Auzitegi Konstituzionalaren hitzetan– haien eskubideak grebaren bidez babesteak funtsezko zerbitzuaren hartzailari zein zerbitzua jasotzeko eskubidearen titularrari eragiten dion edo eragin liezaiokeen kaltea larriagoa bada grebalarien errebindikazio edo eskakizunen arrakastarik ez izateak eragingo lukeena baino. Hori guztia dela-eta, greba-deialdi honen aurrean, haren garapenak dituen ezaugarri zehatzak hartu beharko dira kontuan.

Greba honen deialdiaren esparruan eragindako zentroak askotarikoak eta heterogeneoak direla egiaztatu da, hala aritzen diren jardueragatik nola haien egituragatik. Kasu batzuetan gizarteko oinarrizko zerbitzuekin –osasun, egoitza (egoitza geriatrikoak, eguneko zentroak eta adingabeen egoitzak) eta hezkuntzarekin– zerikusia duten esparruei eragiten diete, baina grebaren deialdiak ere eragiten dien beste zentro batzuk, ordea, horietan emandako zerbitzua zenbait kasutan publikoa izan arren, ez da oinarrizkotzat hartzen greba honen ikuspegitik, horrelakoetan garbiketarik ez egoteak ez baitie oinarrizko eskubideei eragiten, eta ondorioz, era honetako greba batean desegokia izango litzateke gutxieneko zerbitzuak ezartzea. Horregatik, hain zuzen, ezarri behar ditu gobernu-agintaritzak gutxieneko zerbitzuak adierazitako hiru esparruetan zerbitzu jakin batzuen oinarrizkotasuna babesteko. Agindu honetan daude zehaztuta horrelakoak:

Osasun-esparruari dagokionez, garbiketa eta desinfekzioa, esteriliazioarekin batera, infekzioaren kate epidemiologikoa ospitaleko ingurunean hausteko oinarrizko elementuak eta eraginkorrenak dira. Ondorioz, larrialdiko eta kirurgiako zerbitzuetara joaten diren edo ospitaleraturik dauden pazienteei beharrezko arreta eman dakien, osasun-zentroetan gutxieneko higiena egon beharra dago Konstituzioaren 43. artikuluan ezarritako osasunerako eskubidea babestearren.

Egoitza-esparruan, geriatriako egoitzek, eguneko egoitzek eta adingabeen egoitzek duten «funtsezko» izaera hartu behar da kontuan, gehienbat haien prestazioen onuradunak mendekoak direlako; kasu gehienetan, gainera, osasun-defizit handiak dituzte eta sistemaren laguntza integrala behar dute legez aitortuta dituzten mendekotasun-graduei arreta eman dakien. Horretaz gain, eguneroko bizimoduaren berezko lanak egiteko laguntza pertsonalaren osagai handi bat ere badago. Konstituzioak bereziki babesten ditu pertsona horiek guztiak, Konstituzioaren 50. artikuluan jasota geratu denez, eta Konstituzioaren 15. eta 43 artikuluetan jasota dauden bizirako, integritate fisikorako eta moralerako eta osasunerako eskubideak ere horrekin lotuta daude egoera honetan. Horri dagokionez, oinarrizko garbiketa beharrezkoa da zentro horietan higiena egokia egon dadin eta, era horretan, eguneko zentroen egoiliarren edo erabiltzaileen osasuna arriskuan jar ez dadin. Hala eta guztiz ere, salbuespena egin behar da Gipuzkoako Hirugarren Adineko Zentroen Sektorean (hitzarmen honen baitako egoitzak, etxebizitza komunitarioak, eguneko zentroak, apartamentu babestuak eta etxez etxeko laguntza-zerbitzuak); izan ere, sektore

honetako langilegoa greba luze batean murgilduta daude eta propio ezarritako gutxieneko zerbitzuak bete behar ditu 2019ko abenduaren 11ko Aginduaren arabera, beraz, arau honetan jarritako zerbitzuak ez zaizkio aplikatu behar.

Hezkuntza arloan, greba deitzeak haur-hezkuntza ematen duten zentroi eragiten die, besteak beste. Umeen Eskubideei buruzko Nazio Batuen Konbentzioak, Espainiar Estatuak 1990eko azaroaren 30eko Instrumentuaren bidez berretsita, 24. artikuluan umeek ahalik eta osasun-mailarik handienaz gozatzeko eskubidea dutela jasotzen da, eta hartarako funtsezkoak dira higiena, ingurumen-saneamendua eta istripuen prebentzio-neurriak. Horregatik, eta umeak egunaren zatirik handienean greba-deialdiak eragindako ikastetxe horietan egoten direnez, beharrezko neurriak hartu behar dira aipatutako zentroetan gutxieneko higiena- eta osasungarritasun-baldintzak egon daitezen eta haien osasuna, hazkundera eta garapena arriskuan jar ez daitezen; betiere gazteenek higienari buruzko ezagutza bidezko gaitasun txikiagoa dutela bereziki kontuan harturik.

Aurretik azaldutakoagatik, agerikoa da gutxieneko zerbitzuak finkatu beharra dagoela aurreko lerroketan adierazitako osasunaren, egoitzaren eta hezkuntzaren esparruetan emandako zerbitzuaren funtsezkoasuna zaintzearen; izan ere, horrelakoak ez finkatzeak grebarekin lortu nahi den helburua baino nabarmen kalte handiagoak eragin litzake, horietan arreta jasotzen duten pertsonen osasuna, baita kasu batzuetan bizitza ere, haien zaugarritasuna dela-eta, arriskuan jar baitaiteke.

Lan Harremani buruzko martxoaren 4ko 17/1977 Errege Dekretu-legearen 10.2 artikulua honako hau xedatzen du: «greba egiten denean edozein zerbitzu publiko edo onartuta dagoen eta geroraezina den beharriazko edozein zerbitzu eskaintzeko enpresetan, eta larritasun bereziko egoerak daudenean, gobernuko agintaritzak beharrezko neurriak hartu ahal izango ditu zerbitzuen funtzionamendua ziurtatzeko» eta «Gobernuak, era berean, horretarako beharrezkoak diren esku-hartzeko neurriak har ditzake».

Arau horretan –zeina konstituzionala den (Konstituzio Auzitegiaren 11/1981 Epaia, apirilaren 8koa [RTC 1981\11])–, Konstituzioaren greba-eskubideari buruzko 28.2 artikuluaekin bat etorritik, bertan honako hau ezartzen baita: «Eskubide horren erabilera arautzen duen legeak beharrezko bermeak ezarriko ditu erkidegoarentzako funtsezko zerbitzuen mantentzea ziurtatzeko», gobernu-agintaritzari ematen zaio berme-neurriak hartzeko eskumena, greba kasuan ezinbesteko zerbitzuei eusteko, eta hori egiteko neurrietako bat administrazio-ebazpenaren bidez jarduerari eusteko ezinbesteko gutxieneko zerbitzuak ezartzea da, eta lan-prestazioa eskaini behar duten langileei horiek bete ditzaten eskatzea.

Horregatik, Lan Harremani buruzko martxoaren 4ko 17/1977 Errege Lege Dekretuaren 10.2. artikuluan aipatzen den prozedura bideratu da, eta entzunaldia eskaini zaie eragindako alderdiei –ELA erakunde sindikalaren ordezkari, sektoreko ASPEL enpresa-elkartearen ordezkari eta ADEGLri–, Jaurlaritzaren erabakia doakien zerbitzuei eta langileei buruzko proposamenak egin ditzaten.

Lan eta Justizia Sailaren egitura organiko eta funtzionala ezartzen duen apirilaren 11ko 84/2017 Dekretuak (zeina aldatua izan baitzen maiatzaren 28ko 811/2019 Dekretuaren bidez) Lan eta Justiziako sailburuari ematen dizkio lan-arloko legeria betearazteko eskumenak 3. artikuluan, betiere azaroaren 26ko 24/2016 Dekretuan jasotako eskumenen baitan (24/2016 Dekretua, azaroaren 26koa, Euskal Autonomia Erkidegoaren Administrazioako sailak sortu, ezabatu eta aldatzen dituen eta horien egitekoak eta jardun-arloak finkatzen dituen), eta 2.g) atalean jasotzen denez, ekainaren 11ko 139/1996 Dekretuaren bidez eskuordetzen zaio zerbitzu publikoak edo premia biziko eta atzerazinezko zerbitzuak eskaintzeko ardura duten enpresa, entitate eta erakundeetan greba-eskubidea baliatzen dutenean autonomia-erkidegoko ezinbesteko zerbitzuei jardunean eutsiko zaiela ziurtatzeko beharrezko diren neurriak ezartzeko eskumena.

Horregatik guztiagatik, Lan eta Justiziako sailburuak, Eusko Jaurlaritzaren ordezkari gisa, honako hau

EBATZI DU:

LEHENA.- Gipuzkoako eraikin eta lokalen garbiketa-sektoreko langileak 2019ko abenduaren 17rako deitutako grebarako eskubidearen gauzapena honako gutxieneko zerbitzu hauek betetzearen baldintza pean egongo da:

1.- Osasun-esparrua.

Osasun-zentroetan honako zerbitzu hauen funtzionamendurako beharrezko garbiketa egingo da: larrialdiak, ebakuntza-gelak, edukiontzietako osasun-hondakinen bilketa, sukaldea, janari-banaketa eta ospitaleratutako gaixoei beharrezko arreta ematea jaiegun bateko ohiko langileekin.

2.- Egoitza-esparrua.

Egoitza geriatriko, eguneko zentro eta adingabeen zentroetan pertsonen segurtasun edo osasunerako arrisku larria eta berehalakoa dakarten eremuetan baino ez da garbiketa egingo langileen % 20arekin. Horretarako, Laneko eta/edo Osasuneko Arriskuen Prebentzian jasotako xedapenak eta protokoloak hartuko dira erreferentziazko irizpidetzat. Paragrafo honetan zehaztutakoa ez da aplikatuko Gipuzkoako Hirugarren Adineko Zentroen Sektorean (hitzarmen honen baitako egoitzak, etxebizitza komunitarioak, eguneko zentroak, apartamentu babestuak eta etxer etxeko laguntza-zerbitzuak); izan ere, sektore honetako langilegoa greba luze batean murgilduta daude eta propio ezarritako gutxieneko zerbitzuak bete behar ditu 2019ko abenduaren 11ko Aginduaren arabera.

3.- Hezkuntza-arloan.

Haurreskola eta haurtzaindegietan zoruak, harraskak eta ikasleen komunak garbituko dira, bai eta hondakin organikoak bildu eta kenduko ere. Lan horiek pertsona batek egingo ditu hartarako ezinbesteko gutxieneko denboran, baina inoiz ez eguneroko ohiko lanaldian baino handiagoan.

BIGARRENA.- Ahal dela, greba egin behar ez duten langileek emango dituzte zerbitzu horiek, non eta langile horiek iristen ez diren ezarritako gutxieneko zerbitzuak betetzera.

Langileen ordezkariari entzun eta gero, enpresaren zuzendaritzak esleituko ditu langileek bete beharreko eginkizunak. Nolanahi ere, aurreko artikuluan eta indarrean dauden legeetan ezarritako mugak errespetatu beharko ditu; horrelakoetan, halaber, txandaka arituko dira greba egiten duten langileak.

HIRUGARRENA.- Agindu honen aurreko idatzi-zatietan bildutako gutxieneko zerbitzuak ezin dira aldatu horiek egiteko izendatuta dauden langileen aldaketen edo lanuzteen ondorioz. Halakorik gertatuz gero, legez kanpokotzat joko da, eta eragileak izango dira erantzule, eta indarrean dagoen ordenamendu juridikoaren arabera eskatuko zaie erantzukizuna.

LAUGARRENA.- Aurreko ataletan xedaturikoak ez die inongo mugarik ekarriko grebaraudiak greban dauden langileei aitortutako eskubideei, ezta grebarako deia eragin duten eskakizunen izapidetzeari eta ondorioei ere.

BOSGARRENA.- Jakinarazten den egunean sartuko da indarrean agindu hau.

SEIGARRENA. Ebazpen honen berri eman behar zaie interesdunei, betiere urriaren 1eko 39/2015 Legearen (Administrazio Publikoen Administrazio Prozedura Erkidearenaren) 40. artikuluan xedatutako moduan; halaber, ebazpenak administrazio-bidea agortzen duela jakinarazi behar zaie, eta horren aurka administrazioarekiko auzietarako errekurtsua jarri ahal izango dela Euskal Autonomia Erkidegoko Justizia Auzitegi Nagusiaren dagokion Salan, ebazpena jakinarazten denetik kontaktzen hasita 2 hilabeteko epean, uztailaren 13ko 29/1998 Legeak (Administrazioarekiko Auzien Jurisdikzioa arautzen duenak) xedaturikoaren arabera..

Era berean, eta urriaren 1eko 39/2015 Legeak (Administrazio Publikoen Administrazio Prozedura Erkidearenak) 123. eta 124. artikuluetan aurreikusitakoari jarraikiz, honako hau ere jakinarazi behar zaie: Agindu honen aurka aukerako berraztertze errekurtsua aurkez daiteke Lan Administrazioako Agintaritzan, Agindua jakinarazi eta biharamunetik kontaktzen hasita hilabeteko epean.

Vitoria-Gasteizen, 2019ko abenduaren 12an

MARIA JESÚS CARMEN SAN JOSÉ LOPEZ

LAN ETA JUSTIZIAKO SAILBURUA

LAN ETA JUSTIZIAKO SAILBURUA
DEPARTAMENTO DE TRABAJO Y JUSTICIA